

Til planudvalget for Odsherred Kommune

Høringssvar til Planstrategi 2023

Indsendt af:

Elisabeth Dyrmosé, tlf. 4035 2095, elisabethdyrmose@gmail.com

Janne Sulkjær, tlf. 2372 4522, janne4@mail.dk

SANSESLETTEN SKAMLEBÆK

Vi har tidligere sendt forslag til planudvalget, byrådet, naturteamet og andre vedrørende fremtidig benyttelse af Skamlebæksletten. Et forslag, som vi har fået *meget* positiv respons på, både fra fastboende og sommerhusejere. Vi fremsender det igen og beder om at få det noteret som høringssvar vedr. den nye planstrategi.

Vores forslag om Skamlebæksletten som en *sanseslette*, hvor mennesker opholder sig på naturens præmisser, understøtter kommunens intentioner om at beskytte vores natur og læggen vægt på "at sikre natur- og landskabskvaliteterne omkring Skamlebæk".

Kommunen lægger tilsvarende vægt på, at Odsherred er et særligt sted med et særligt og mangefacetteret landskab, der også er blevet kendt som UNESCO Global Geopark, - og at tilgængeliggørelse og formidling af de naturskabte landskaber og de særlige oplevelser, der findes der, skal styrkes og synliggøres.

Det er præcis, hvad vi beskriver i vores forslag om Skamlebæksletten som *sanseslette*, dog med den drejning, at vi lægger mere vægt på indlevelse end oplevelse.

Vi er med på, at Odsherred gerne vil tiltrække flere turister, men vi mener ikke, at det skal være på bekostning af den natur, som er vores største attraktiv. Eller på bekostning af den ro, man finder her, - og som også sommerhusfolket kommer for. Tværtimod bør der værnes om Skamlebæksletten og andre unikke naturområder i Odsherred, og lade oplevelserne ske i byerne eller i tilknytning til allerede etablerede kulturelle byggerier, samlingssteder og / eller overnatningssteder.

Et fremtidigt badehotel, som I skriver om som en mulighed, kunne således etableres på et af de områder, hvor de udtjente feriekolonier ligger.

Naturen selv behøver ikke fyrtårne eller "nyt liv", - den er altid levende og varieret at bevæge sig rundt i. Som på Skamlebæksletten, hvor truede arter vokser og bor.

Til Byrådet i Odsherred,
Planmedarbejder Bjarke Fogh

Tak for indbydelse til borgermødet 20. september, hvor Udkast til Planstrategi 2023 vil blive fremlagt. Mødet lægger også op til en drøftelse af bl.a. kystprojekter. Dejligt med borgerinddragelse.

I den strategi, som er lagt ud på kommunens hjemmeside, nævnes et forslag om Skamlebæk Radiostation som badehotel. Vi har et helt andet forslag (endnu på idéplanet) til benyttelse og beskyttelse af den lysåbne slette. - Et forslag, der lægger sig fint op ad kommunens målsætning om at "sikre natur- og landskabskvaliteterne omkring Skamlebæk". - Og som spiller op til områdets tidligere brug som lyttepost og kommunikation med hele verden. Et sted, hvor antennerne altid har været ude.

Arbejdstitel, foreløbigt projektnavn:

Sansesletten Skamlebæk

(Version 1)

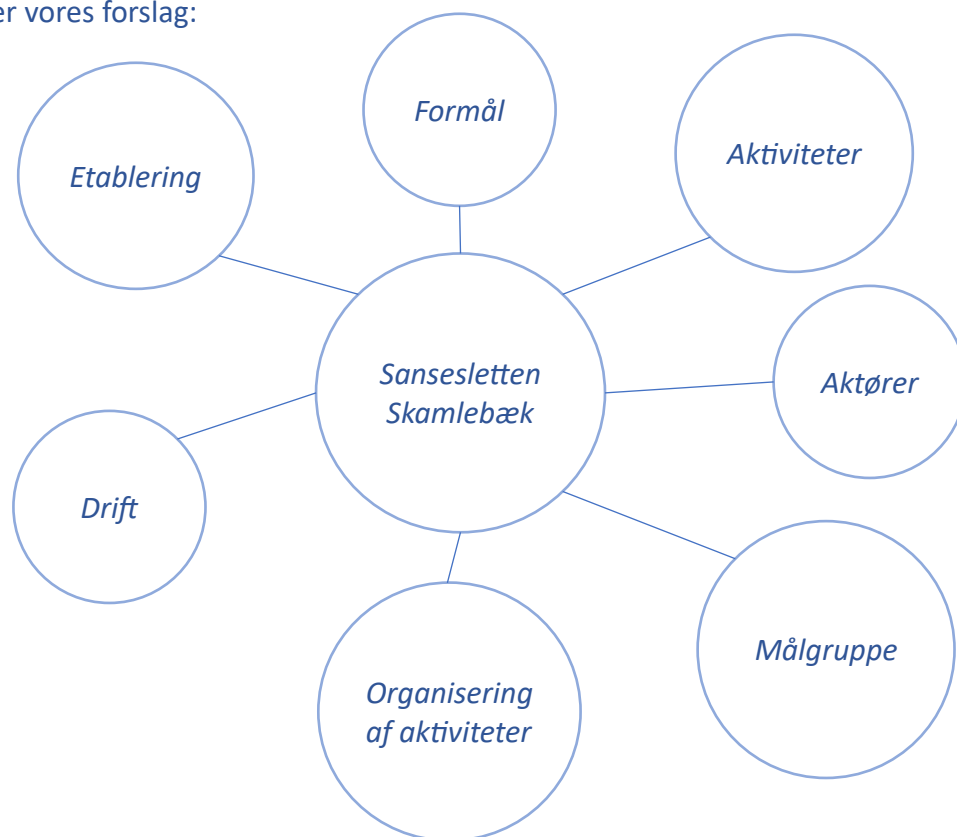
Vi håber, I kan se perspektiverne i vores forslag

Med venlige hilsner,

Elisabeth Dyrmosé, Skamlebækvej 31
elisabethdyrmose@gmail.com
Tlf. 4035 2095

Janne Sulkjær, Skamlebækvej 15
janne4@mail.dk
Tlf. 2372 4522

Skitse over vores forslag:

FORMÅL

- At færdes i naturen på naturens præmisser.
- At få naturen "ind under huden", - sanse, at man er forbundet med den.
- At lytte til naturen og lære af den (Gå til myren og bliv vis...).
- At synke ned i naturen og falde til ro, lade op.
- At få udvidet sin horisont og finde sig selv.
- At få viden om Skamlebækslettens tilblivelse og historie.
- At opleve, man selv er en del af historien og har rødder i fortiden.
Og omsætte den erfaring til nye indsigter for fremtiden.
- Mere *indlevelse* end oplevelse.

Vi tror, at hvis mennesker kan sanse naturen og føle sig forbundet med den, så vil en helt naturlig trang til omsorg for naturen, for andre og for sig selv, gro frem.

Vi tror, at indsigt i historien og forståelse af, at vi alle er en del af den, indbyder til en ansvarlighed, som klæder os på til fremtidens udfordringer.

Vi tror, at Skamlebæksletten kan blive *et hotspot* for en ny, livsdygtig trend og en økonomisk, menneskelig og naturmæssig succes. Altså på alle måder et bæredygtigt projekt. Det er allerede en trend i vækst at søge sine rødder for at forstå sig selv.

At lytte til naturen

Skamlebæksletten er et unikt område i Geopark Odsherred, både naturmæssigt, geologisk og historisk. Ikke mindst den del af sletten, som hører til den tidligere Skamlebæk Radiostation. Det er en dejlig fredelig lysåben oase for både fastboende, sommerhusfolk og alle andre, der holder af at færdes på naturens præmisser.

At færdes i naturen på *naturens præmisser*, lyder måske banalt, men det sker faktisk ikke så mange steder i vores tid, - vi har det med at forme naturen efter vores hoveder, at omlægge og anlægge den, fylde den med ting, som mennesker har fremstillet. Vi tænker på naturen, som noget vi skal kunne bruge til noget, og vi bevæger os ofte rundt i den, som var vi herrer over det hele.

Vi vil gerne bringe et **andet natursyn** frem, hvor det gælder om at lytte, se og mærke naturen og dens energi på egen krop. Ligesom da man var barn og bare lagde sig på ryggen i græsset, i lyngen, i grøftekanten, i kornet - indsnusede jordens dufte, mærkede jordforbindelsen, lyttede til dyrene, til vinden, til bækken, til havet... Man lå bare der og kiggede op i skyerne, sugede livet til sig uden at tænke på nogen ting, var ubekymret til stede i nuet.

Kan vi, ved at synke ned i naturen, stadig mærke os selv som natur, og måske få svar på komplekse spørgsmål i vores liv? Det er i hvert fald almen viden, at f.eks. stressramte og PTSD-ramte mennesker kan få nye indsigter og hente ny energi ved at være i naturens ro.

Det er sådan vi gerne vil "bruge" naturens iboende ressourcer på Skamlebæksletten. Som et sted, hvor man - udover at gå en tur, se på planter, insekter, sommerfugle - kan oplade, regenerere. Med eller uden vejledning. Det findes, så vidt vi ved, ikke andre steder i Odsherred.

At lytte til fortiden

Skamlebæksletten er også et historisk unikt site. Sletten har været et væsentligt bronzealderområde og der er blevet foretaget betydelige udgravninger i 1970'erne. Se Piet Van Deurs udsendelse på nedenstående link (ca. 12 min. inde i udsendelsen).

<https://www.danskkulturarv.dk/dr/flæsketeg-runer-og-et-gammelt-skaberak/>

For nylig blev en røse beliggende umiddelbart på Sletten fredet, som et sted der har været brugt rituelt.

Skamlebæk Radiostation

Administrative oplysninger

Ansvarligt museum
Museum Vestsjælland

Kommune
Odsherred

Sted- og lokalitetsnr.
030403-619

Fredningsnr.
292229

Fredningsstatus
Fredet 1937 eller senere

[Printvenlig side](#)

[Gå til kort](#)

[Ruteplanlægger](#)

Anlæg og datering (3)

Stensætning, Bronzealder (dateret 1700 - 501 f.Kr.)

Dyrkningsspor, Stenalder (dateret 3950 - 1701 f.Kr.)
Registreret under udgravning af gravrøse

[Alle billeder](#)

Se omtale af røsen på <https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Lokalitet/247202/>

Ligesom med naturen, bringer historien os ikke blot viden, men nye indsigter om os selv og menneskelivet. Det ligger ligefrem i tiden at søge tilbage for at finde frem, - finde svar på morgendagens spørgsmål. Et klogt menneske sagde engang, at det var vigtigt at have stærke rødder for at kunne udvikle sunde vinger. Mange børn og unge mangler rødder, mange voksne føler sig rodløse og svævende, eller er sårbare, i en verden hvor de hele tiden skal præstere, uden at det giver mening for dem.

Vi ønsker med vores forslag at vise, hvordan fortiden kan bringe lys over nutid og fremtid. Konkret har vi idéer til formidling af Skamlebækslettens historie - fra bronzealder til radiostation.

Det geologiske aspekt

Skamlebæksletten er også et unikt geologisk site med Geopark Odsherred. Og det er oplagt at formidle den geologiske udvikling i Odsherred ud fra Skamlebæksletten, Disbjerg og Bollinge Bakke. Det kan gøres spændende og levende gennem historiefortælling, performance, musik, - så man får en virkelighedsnær indsigt i, hvordan områdets udvikling er foregået.

ETABLERING

Sker ved et udvalg bestående af repræsentanter fra Odsherred Kommune, Geopark Odsherred, Naturstyrelsen, Vestsjællands Museum og et antal interesserede borgere. Og der dannes en forening a la Kulturhuset Vig Bio. Eller en overordnet organisatorisk model.

Økonomi

Fondsansøgninger, lokale givere, lokale erhvervsfolk, kommunen, Naturstyrelsen, Vestsjællands Museum med flere.

Bygningen

Stillingtagen til, hvad der skal ske med radiostationen.
Vi foreslår nedrivning, hvor kældrene bibeholdes.

Nedrivning giver mulighed for at etablere nye bygninger indenfor radiostationens område. Bygninger, som glider ind i slettens natur og historie, f.eks. udformet som bronzealderhøje med udkig til (stjerne)himlen. Billedet nedenfor kan tjene til inspiration, - det er et foto af et videnskabeligt projekt om bl.a. biodiversitet og bæredygtighed. Centret ligger i Californien på et meget større område end Skamlebæksletten, og er indholdsmæssigt voluminøst. Men bygningerne i "Green Roof" - projektet kan skaleres ned og indretningen ændres. Radiostationens nuværende kældre kan bruges som indgang til højene og som aktivitetsrum, toiletter mm.

Se og læs om projektet i Californien på <https://www.calacademy.org/exhibits/living-roof>

DRIFT

Samarbejde mellem kommune og frivillige, bl.a. fra foreninger.
Ved fondsansøgning anmodes om tilskud til 1-2 års driftsudgifter.

Udgifter

- Bestyrer
- Dagligt forbrug
- Almindeligt vedligehold
- Naturpleje.

Indtægter

- Aktører lejer / benytter bygningerne for passende sum
 - Deltagerbetalinger
 - Medlemskontingenter
 - Frivillige bidrag
 - Andet...
-

MÅLGRUPPER

- Børn, unge og voksne
 - Ungdomsuddannelser, højskoler, folkeskoler, fri- og efterskoler
 - Børnehaver, aftenskoler
 - Private og kommunale arbejdspladser
 - Sårbare unge og voksne
 - Stress- og PTSD-ramte
 - Søgende sjæle
-

AKTIVITETER

Aktiviteterne kan have forskellig karakter og tidsmæssigt spænde vidt. Det kan være en formiddag, en aften, en hel dag, en hel nat, et døgn. På alle tider af året og i al slags vejr.

Eksempler på aktiviteter

Audiowalks via app (eller via udleverede høretelefoner).

Gennem levendegjorte "personlige" fortællinger, skrevet og fortalt af lokale forfattere og historie-fortællere, hører man, hvordan fortidens mennesker levede og tænkte. Hvad de troede på og drømte om. Om samhandel og samvirke med andre lande og kulturer. Om at

have antennerne ude til fjerne lande på mange måder. Fra stenalder og bronzealder over bondekultur til fiskeri og radiostation...

Hvad kan deres historier lære os? Kan vi mærke dem, når vi færdes i landskabet?

Eksempel på en historie kunne være et ungt par fra bronzealderen, der fortæller om deres oplevelser som børn: Dengang jeg samlede bær... Den dag, jeg mødte den store ko...

Fortællingerne kan blandes med naturens lyde fra svundne tider, en lurblæser, en uddød dyreart...

Andre aktiviteter

- Musikalske opførelser, f.eks. som lyde i naturen
- Lege, gå, sidde i stilhed
- Meditationer
- Brug af sanser
- Cirkelprocesser
- At lade naturen inspirere til deltagernes skabelsesprocesser
- En gang imellem performance af forskellig slags: Walking Landscapes, Talking Landscapes, Performing Landscapes, som f.eks. det kunstneriske laboratorium Metropolis arbejder med. Læs på <https://www.metropolis.dk/om-metropolis/>

Metropolis har f.eks. i september et spændende projekt på Bornholm. Her skaber en gruppe kunstnere ritualer gennem performance, dans og billedkunst ved at grave ned i Bornholms undergrund, - "dette uudtømmelige, gådefulde skatkammer af sagn, formationer og fortællinger. Vi skal mærke klipper, bære sten, forme sand, fornemme fortiden og skræve over milliarder af år for igen at komme i kontakt med alt det, vores verden er bygget af."

<https://www.metropolis.dk/performing-landscapes-bornholm/>

AKTØRER

Eksempler på aktører

- Naturterapeuter
- Vejledere i stresshåndtering
- Åndelige vejledere
- Vejledere i fællesprocesser f.eks. for personalegrupper
- Biologer og geologer
- Kultur- og historieformidlere
- Fortællere, forfattere
- Kunstnere og musikere

Der laves et katalog over relevante aktører.

ORGANISERING AF AKTIVITETER

Aktører booker sig ind til at anvende bygninger og området.

Ved booking anføres, om man selv medbringer leder / vil stå for indholdet, om man vil benytte sig af kataloget over aktører, eller om man vil koble sig på et allerede beskrevet program.

Bemærk

Billederne fra Californien tjener kun som eksempel på udformning af ny bebyggelse på Radiostationens bygningsområde. Men bygningerne, der har lighed med de bronzealderhøje, som Odsherred har så mange af, vil kunne smygge sig naturligt ind i landskabet.

Linksamling:

<https://www.danskkulturarv.dk/dr/flæsketeg-runer-og-et-gammelt-skaberak/>

<https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Lokalitet/247202/>

<https://www.calacademy.org/exhibits/living-roof>

<https://www.metropolis.dk/om-metropolis/>

<https://www.metropolis.dk/performing-landscapes-bornholm/>

Høringssvar til Planstrategi 2023 - afsluttende kommentar

I skrivende stund forstår vi at Radiostationen er solgt til Fisher Ejendomme, som har planer om at etablere et strandhotel.

Vi fortsætter dog ufortrødent vores arbejde for en anden løsning. En løsning, der ikke behøver dispensationer fra hverken fredningsbestemmelser, nutidige eller fremtidige, eller fra lov om kystnær bebyggelse. Vi har dannet en forening til formålet: Sansesletten Skamlebæk. Og vi har en hjemmeside med adressen www.sanseslettenskamlebæk.dk

Vores projekt: Sansesletten Skamlebæk, opfylder kommunens ønske om at højne biodiversiteten og passe på naturen. Det tilfredsstiller ønsket om gode naturoplevelser for alle aldre og intentionen om større sammenhæng mellem forskellige fredede naturområder. Det vil være til gavn og glæde for hele Odsherreds befolkning, såvel for aktører som brugere. Og det kan rumme turister. Det vil være et projekt, hjulpet frem af lokalt fællesskab. Det vil være bæredygtigt i ordets egentlige forstand, naturmæssigt, menneskeligt og økonomisk. OG det vil blive en turistattraktion.

Projektet understøtter tre af Geoparkens fire søjler: Landskab, kunst og kulturhistorie. Det er et projekt, som lægger et ekstra lag på det, der allerede er, og kan være en katalysator, der løfter og profilerer Skamlebæk.

Vi vil gerne plædere for et Odsherred, der står i sig selv, ikke et Odsherred, der bygges op som en turistattraktion. Vi vil gerne styrke Odsherreds egenidentitet, som er de mennesker, der bor her, dem der var her før os, og det landskab og den natur, som vi lever i. Når et sted er noget særligt i sig selv, - så kommer turisterne.

Elisabeth Dyrmosé / Janne Sulkjær